

Mermelstein Éva 14 Évesen



Ez én vagyok a negyedik polgáriban. Akkoriban az volt a szokás, hogy a negyedik polgári végén mindenki levágatta a hosszú haját, mert a vizsgára már rövid hajjal kellett menni. S mielőtt elmentünk volna hajat vágatni, mindenki csináltatott még egy utolsó hosszú hajas képet. Ez egy gyöngyösi fényképészstúdióban készült, a ruha, ami rajtam van, a tornavizsgás ruhám. Gyöngyösön nem volt zsidó iskola, a testvéreim is világi iskolába jártak, én is a polgári lányiskolába jártam. Nagyon szerettük, mikor keresztény hittanóra volt, mert akkor a zsidó lányoknak lyukasóra volt. Igaz, hogy nekünk meg a rabbi tartott máskor zsidó hittant. Mindenkinek volt hittanóra. Az osztályunkban hat zsidó lány volt. Emlékszem, egyenruhánk volt már az elemiben is, gyönyörű kikeményített kötényeink voltak, fehér, csupa habos, minden reggel tiszta kötényke, s óriási masni -- ez nem volt kötelező, de ez volt a szokás. Aztán a polgáriban már kötelező volt az egyenruha viselete. Ebben kellett iskolába járni, meg minden rendezvényen megjelenni. Kellott lennie egy

flanelnek meg egy vékonynak. Ez egy csíkos, sötétkék és fehér felsőből és egy sötétkék rakott szoknyából állt. Nagyon sok barátom volt az iskolában, mindenfélét csináltunk. Polgárista koromban sokat jártunk moziba is. Annak idején csak iskolai engedéllyel lehetett moziba menni. Az ellenőrző könyvünkbe a szülőknek kellett beírniuk, hogy 'Kérem ekkor és ekkor a lányomat erre és erre a filmre elengedni!', s ezt be kellett mutatnunk. Este hét óra után már nem lehetett a polgárista lányoknak és a gimnazista fiúknak az utcán mászkálni. Háromnegyed hét után öt perccel megjelent a főtéren a gimnázium tornatanára, háromszor végigsétált, és addig úgy kellett eltűnnünk, mint a fene. Jégpályára is jártunk, s ugyanez vonatkozott arra is, háromnegyed hétkor le kellett pucolni a jégről. Ilyenkor elmentünk sétálni a szőlők alá, ahol nem láttak mások, ha véletlenül meglátott viszont valaki, akkor másnap beírták az ellenőrzőbe. A családukban minden gyereket iskoláztattak. A lányok csak a kereskedelmi középiskoláig jutottak el, mi otthon voltunk. De a fiúk egyetemre mentek mind. Én már nem jutottam el a kereskedelmiig sem, mert engem a négy polgári iskola után nem vettek föl. 1943 szeptemberében kellett volna iskolába mennem, és 1944-ben elvittek. Aztán kínkeservvel pótoltam a későbbiek folyamán, amikor hazajöttem Auschwitzból. Én nem akartam akkor tanulni, de utólag ezt pótolni kellett.